

UMESTITEV NACIONALNIH IZPITOV IZ FRANCOŠČINE V SKUPNI EVROPSKI JEZIKOVNI OKVIR

Zaključno poročilo o izvedbi projekta

UMESTITEV NACIONALNIH IZPITOV IZ FRANCOŠČINE V SKUPNI EVROPSKI JEZIKOVNI OKVIR

Zaključno poročilo o izvedbi projekta

Suzana Bitenc Peharc

Ljubljana 2017

UMESTITEV NACIONALNIH IZPITOV IZ FRANCOŠČINE V SKUPNI EVROPSKI JEZIKOVNI OKVIR

Zaključno poročilo o izvedbi projekta

Izdal in založil:

Državni izpitni center
zanj dr. Darko Zupanc

Avtorica:

Suzana Bitenc Peharc

Projektna skupina:

Koordinatorica:

Suzana Bitenc Peharc

Ostali člani projektne skupine:

mag. Agneza Florjančič, Lavinija Hočevar, Zdravka Kante, dr. Meta Lah, dr. Jacqueline Oven, mag. Branka Petek, Ines Vižin, mag. Marija Vreček Sajovic, mag. Nataša Žugelj

Jezikovni pregled:

Rosana Čop

Oblikovanje in prelom:

Alenka Hernaus

Spletna stran:

www.ric.si

© Državni izpitni center 2017

Vse pravice pridržane. Noben del te knjige ne sme biti reproduciran, shranjen ali prepisan v katerikoli obliki oziroma na katerikoli način, bodisi elektronsko, mehansko, s fotokopiranjem, ali kako drugače, brez predhodnega dovoljenja lastnikov avtorskih pravic.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

[COBISS.SI-ID=289908224](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:si:zb:COBISS-SI-ID-289908224)

ISBN 978-961-6899-24-6 (epub)

ISBN 978-961-6899-25-3 (pdf)

KAZALO

Kazalo	3
1 Uvod.....	4
2 Opis projekta	5
2.1 Skupni evropski jezikovni okvir	5
2.2 Umestitev slovenskih izpitov iz francoščine	5
2.3 Cilji projekta	5
2.4 Trajanje in faze projekta.....	6
2.5 Projektna skupina	6
2.6 Usposabljanje projektne skupine	6
3 Faze projekta	7
3.1 Seznanitev.....	7
3.2 Specifikacija.....	7
3.3 Standardizacija	7
3.4 Validacija	9
4 Rezultati standardizacije	11
4.1 Standardizacija splošne mature na osnovni ravni.....	11
4.2 Standardizacija splošne mature na višji ravni	14
4.3 Standardizacija izpita za odrasle na osnovni ravni.....	17
4.4 Standardizacija izpita za odrasle na višji ravni.....	19
5 Povzetek po izpilih in po delih	21
6 Zaključek.....	26
6.1 Ugotovitve.....	26
6.2 Priporočila	26

1 UVOD

Državni izpitni center (v nadaljevanju Ric) je v letu 2014 dokončal projekt umeščanja nacionalnih izpitov iz angleščine v Skupni evropski jezikovni okvir¹ (v nadaljevanju SEJO). Z izvedbo umeščanj smo prvič znanstveno potrdili evropske ravni slovenskih standardiziranih izpitov v skladu z metodologijo Sveta Evrope, ki jo opisuje Priročnik o umeščanju jezikovnih izpitov v SEJO (v nadaljevanju Priročnik²).

Ob koncu umeščanja izpitov iz angleščine smo se tudi na podlagi pozitivnih izkušenj projekta odločili, da v SEJO umestimo še maturitetna izpita iz francoščine in izpita iz francoščine za odrasle s ključnim ciljem, določiti mednarodno primerljivo raven slovenskih izpitov iz francoščine. Projekt je bil izveden v skladu z mednarodno sprejetimi metodami, postopki in standardi, zapisanimi v Priročniku, ki smo jim sledili že pri umeščanju izpitov iz angleščine.

Konec leta 2013 smo tako že oblikovali projektno skupino, ki je v dobrih treh letih ob pomoči Rica izvedla vse faze umestitve izpitov. Rezultate umeščanja predstavljamo v tem poročilu.

Pri pisanju poročila smo se zgledovali po poročilu o umestitvi izpitov iz angleščine.³ Deli tega našega poročila, predvsem v opisu projekta, ponekod povzemajo dele poročila o umestitvi izpitov iz angleščine, saj smo sledili enakim metodam in postopkom.

¹ Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje in ocenjevanje (angl. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*).

² The Council of Europe. 2009. *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: learning, Teaching, Assessment (CEFR). A Manual*. Strasbourg: Language Policy Division.

³ Bitenc Pešarc, S., Tratnik, A. 2014. *Umestitev nacionalnih izpitov iz angleščine v skupni evropski jezikovni okvir: Zaključno poročilo o izvedbi projekta*. Ljubljana: Državni izpitni center. ISBN 978-961-6899-07-9.

2 OPIS PROJEKTA

2.1 Skupni evropski jezikovni okvir

SEJO je danes eden najpomembnejših dokumentov na področju učenja, poučevanja in vrednotenja jezikovnega znanja v Evropi. Čeprav ne govorimo o predpisu, temveč le o priporočilu, se uporablja kot referenčni vir pri nastajanju učnih načrtov, testov znanja, izpitov in učbenikov.

SEJO uporabo jezika opisuje z vidika zmožnosti, strategij in kompetenc, ki jih mora govorec razviti za uspešno komunikacijo na posameznih področjih družbenega življenja (poklicno, javno, zasebno ali izobraževalno). SEJO opredeljuje skupne referenčne ravni znanja jezika. Znanje razdeli v šest osnovnih referenčnih ravni in opisuje, kaj govorec na posamezni ravni zna oziroma česa je v jeziku sposoben. Te ravni so opredeljene od nižje proti višji kot:

- A1: vstopna raven,
- A2: vmesna raven,
- B1: raven sporazumevalnega praga,
- B2: višja raven,
- C1: raven učinkovitosti,
- C2: raven mojstrstva.

Imena ravni (A1–C2) uporabljamo pri postavljanju standardov, v sebi pa združujejo opise (opisnike ali deskriptorje) posameznih ravni. Za opis posameznih spretnosti, strategij in kompetenc govorca je v SEJO objavljenih še 57 podrobnih lestvic.

2.2 Umestitev slovenskih izpitov iz francoščine

V projekt umeščanja sta bila vključena slovenska izpita iz francoščine na splošni maturi in izpita iz francoščine za odrasle.

Splošna matura je izpit, ki ga ob koncu štiriletnega srednješolskega šolanja opravljajo dijaki gimnazijskega programa. Preverja znanje petih predmetov: slovenščino oziroma italijanščino ali madžarščino, matematiko, tuji jezik in dva izbirna predmeta. Opravljena splošna matura kandidatu omogoči vpis na univerzitetni študij. Kandidati izpit iz francoščine lahko opravljajo na dveh ravneh zahtevnosti: na osnovni in na višji ravni. Izpit lahko izberejo v obveznem ali izbirnem delu.

Izpita za odrasle se opravljata na dveh ravneh zahtevnosti – osnovni in višji – po zaključenem izobraževanju po javno veljavnem programu za odrasle, lahko pa tudi brez obiskovanja neformalnih oblik izobraževanja, če kandidat izkaže znanje in obvlada spretnosti in sposobnosti, ki jih predpisuje izpitni katalog. Po uspešno opravljenem izpitu kandidat prejme javno veljavno listino o znanju jezika na osnovni ali višji ravni, s katero izkazuje znanje jezika, kjer je to potrebno: npr. pri kandidiranju za službo, pri vpisu na podiplomski študij, kot dokazilo za napredovanje idr.

2.3 Cilji projekta

Glavni cilji projekta so bili določiti in omogočiti mednarodno primerljivost preverjanja znanja in ravni nacionalnih izpitov iz francoščine in tistim, ki izpite opravijo, olajšati mobilnost, obenem pa tudi povratno vplivati na poučevanje in učenje tujih jezikov v Sloveniji.

2.4 Trajanje in faze projekta

Projekt umeščanja izpitov iz francoščine v SEJO je Ric izvajal od novembra 2013 do konca januarja 2017. Umestitev je potekala v štirih fazah: seznanitev, specifikacija, standardizacija in validacija. Te faze so podrobneje predstavljene v 3. poglavju.

2.5 Projektna skupina

Za izvedbo projektnih aktivnosti je bila oktobra 2013 imenovana 10-članska projektna ekspertna skupina. Projektno skupino so sestavljali učitelji francoščine, visokošolski učitelji francoščine Univerze v Ljubljani in strokovna koordinatorica projekta z Rica.

Člani projektne skupine so imeli vsi dolgoletne izkušnje na področju poučevanja francoščine, z Ricem pa so že pred začetkom izvedbe projekta sodelovali kot zunanji ocenjevalci, kot izpraševalci na ustnih izpitih in kot člani predmetne komisije za pripravo izpitov iz francoščine.

2.6 Usposabljanje projektne skupine

Projektna skupina se je za svoje delo posebej usposobila na uvodnem seminarju, ki ga je organiziral Ric v sodelovanju z Evropskim centrom za moderne jezike iz Gradca. Tridnevni seminar sta izvedla tuja strokovnjaka za jezikovno testiranje in umeščanje izpitov iz tujih jezikov v SEJO, dr. Gabor Szabo in José Noijons. Oba sta člana ekspertne skupine RELANG, ki deluje v okviru Evropskega centra za moderne jezike. Cilj izobraževanja je bil seznaniti člane projektne skupine s postopki izvedbe umestitve izpitov iz tujih jezikov v SEJO in jih usposobiti za nadaljnje delo. Obenem sta predavatelja poudarila pomen priprave kvalitetnih, veljavnih in zanesljivih izpitov, ki so prvi pogoj za izvedbo umeščanja. Udeleženci seminarja so aktivno sodelovali v delavnicah in razpravljali o pomembnih temah, ki se navezujejo na pripravo izpitnih nalog in na izvedbo umeščanja izpitov v SEJO.

V naslednjem poglavju so podrobneje predstavljene faze projekta. Za izvedbo posameznih faz so se člani usposobili na krajših uvodnih treningih v okviru Rica.

3 FAZE PROJEKTA

3.1 Seznanitev

Seznanitev (angl. *familiarisation*) je kot prva faza umeščanja izpitov namenjena seznanjanju oziroma pridobivanju znanja o ravneh, o opisnikih in o uporabljeni metodologiji; s to fazo zagotovimo dobro pripravljenost presojevalcev na nadaljnje postopke standardiziranja nalog in izpitov.

Prvi seznanitveni seminar konec leta 2013 je bil namenjen uvodni seznanitvi članov projektne skupine z glavnimi značilnostmi SEJO kot instrumenta za standardizacijo, s postopki, z metodami in z aktivnostmi za umeščanje. Seminar sta vodila omenjena tuja strokovnjaka za jezikovno testiranje, dr. Gabor Szabo in José Noijons; k nam sta prišla kot strokovna podpora, ki jo zagotavlja Evropski center za moderne jezike iz Gradca državam članicam pri uvajanju učinkovite politike jezikovnega izobraževanja.

Prvemu seznanjanju s SEJO so sledila še nadaljnja usposabljanja pred začetkom vsake standardizacije nalog in izpitov za posamezno zmožnost, ki jih je pripravila in vodila strokovna koordinatorica projekta. Pred začetkom standardizacije konkretnih nalog so se presojevalci seznanili z različnimi lestvicami opisnikov za posamezno dejavnost oziroma strategijo in preučili več zgledov nalog, pisnih izdelkov in govorne produkcije, ki jih kot vzorčne za posamezne ravni ponuja enota za jezikovno politiko pri Svetu Evrope. Na usposabljanjih so se presojevalci dobro seznanili z metodami Basket, Angoff in »benchmarking«.

Postopkov seznanjenja in urjenja pa nismo opravili le pred vsako standardizacijo, temveč tudi pred vsakim standardizacijskim srečanjem projektne skupine; na teh srečanjih je vsak član skupine prejel nalogo (»vajo«), s katero je izkazal poznavanje opisnikov in njihovih ravni. Na vsakem srečanju smo posebno pozornost nato posvetili diskusiji in tistim primerom, pri katerih so bile razlike večje (dve ravni ali več), in tako res dobro spoznali značilnosti posamezne ravni.

3.2 Specifikacija

Cilj specifikacije je analizirati vsebine izpita, strukturo, opisati posamezne dele izpita in določiti predvidene ravni zahtevnosti. Projektna skupina je opravila vsebinsko povezanost izpitov iz francoščine s SEJO z uporabo 23 obrazcev v Priročniku. Pri izdelavi specifikacije so jim bili v pomoč učni načrti, izpitni katalogi in interne specifikacije izpitov ter seveda SEJO.

V skladu s specifikacijo izpitov, ki jih je projektna skupina določila pred izvedbo standardizacije izpitnih nalog, so bile v začetku projekta predvidene ravni zahtevnosti izpitov naslednje:

- splošna matura na osnovni ravni – raven B1,
- splošna matura na višji ravni – raven B2,
- izpit za odrasle na osnovni ravni – visoka raven A2 (A2+)
- izpit za odrasle na višji ravni – raven B2

V nadaljevanju projekta se je izkazalo, da je specifikacija izpita na splošni maturi na višji ravni zastavljena nekoliko previsoko, in je bila pozneje, po opravljeni standardizaciji izpita, popravljena na visoko raven B1 (B1+).

3.3 Standardizacija

Standardizacija predstavlja osrednji del umeščanja in temelji na dobrem poznavanju ravni, opisnikov in metod dela. To je kompleksen in zamuden postopek, ki temelji na individualnih presojah visoko usposobljenih

presojevalcev, ki skupaj odločijo, kje bo meja postavljenega standarda. Njihove odločitve morajo biti tudi ustrezno empirično podprte.

Metodologija

Postopek postavljanja standarda temelji na presoji težavnosti posamezne postavke v izpitu in na odločanju o razvrstitvi kandidatov na podlagi informacij, ki jih dobimo s testiranjem. Razvrstimo jih lahko v različne kategorije (npr. ni opravljen, zadovoljivo opravljen, dobro opravljen, odlično opravljen) ali pa ugotavljamo, koliko kandidatov je doseglo oziroma ni doseglo postavljenega standarda. Minimalno število točk, ki jih določimo v postopku postavljanja standarda, pomeni mejo med tistimi, ki standard dosežejo, in tistimi, ki ga ne.

Postopek postavljanja standardov, ki je jedro postopka umeščanja izpitov v SEJO, mora biti zanesljiv, veljaven in upravičljiv. Celoten postopek je natančno opisan v Priročniku in v Dodatku k Priročniku (The Council of Europe 2004, 2009) in smo se ga v največji možni meri držali v vseh fazah projekta.

V postopku postavljanja standardov slovenskih izpitov iz francoščine so sodelovali člani projektne skupine, tako imenovani presojevalci (ang. *judges*). Presojevalci so na temelju strokovnih podlag, diskusij in statističnih podatkov odločali o razvrstitvi postavk v posameznem izpitu. Vsako postavljanje standarda se je izvedlo dvakrat, po potrebi tudi trikrat, saj so presojevalci pred končno odločitvijo vedno razpravljali in soočali mnenja.

Uporabljene metode za standardizacijo izpitnih nalog

Pri vseh izpitih sta bili za standardizacijo nalog bralnega razumevanja, slušnega razumevanja ter rabe jezika in besedja izbrani dve uveljavljeni metodi, Basket in Angoff. Z uporabo dveh metod smo zmanjšali vpliv metode na postavitev standarda in hkrati pridobili informacije dveh neodvisnih metod za zagotovitev zunanje veljavnosti.

Pri metodi Basket presojevalci ocenijo, na kateri ravni SEJO kandidat že lahko odgovori na zastavljeno vprašanje/testno postavko (Manual, The Council of Europe 2009, str. 75). Metoda se osredotoča na težavnost testa oziroma postavke. Metodo Basket smo izbrali, ker je praktična, jasna in preprosta za uporabo, to pa smo prepoznali kot njeno pozitivno prednost.

Pri drugi, to je: pri metodi Angoff, presojevalci vzamejo 100 mejnih kandidatov med dvema ravnema (npr. med A2 in B1), z drugimi besedami, 100 kandidatov, ki so ravno »prestopili« mejo med A2 in B1 in dosegli najnižji prag ravni B1. Izbrane ravni se določijo na podlagi tega, na katero raven se izpit po specifikaciji umešča. Podobno kakor pri prvi metodi tudi pri metodi Angoff presojevalci za vsako testno postavko posebej določijo, koliko od 100 mejnih kandidatov bi to postavko rešilo pravilno (npr. 76 od 100), pri tem pa verjetnost pravilnega reševanja postavke temelji na imaginarni skupini 100 kandidatov (Manual, The Council of Europe 2009, str. 61). Metoda se osredotoča na skupino mejnih kandidatov, ki so ravno prestopili raven znanja. Kljub temu da metoda Angoff temelji na subjektivni presoji vsakega presojevalca o tem, kdo je mejni kandidat, velja za najpogosteje uporabljeno in najbolj znanstveno raziskano standardizacijsko metodo.

Za standardizacijo produktivnih dejavnosti govorne interakcije in pisnega sporočanja smo uporabili metodo »benchmarking«. Pri tej metodi presojevalci odločajo, kateri pisni izdelki kandidatov in vzorci ustnih izpitov se uvrščajo na posamezno raven in ustrezajo opisnikom za govorjenje oziroma pisanje na neki določeni SEJO ravni (preglednice C1, C2 in C4, Priročnik, str. 184, 185 in 187). Ocene izdelkov po merilih za ocenjevanje se primerjajo s postavljenimi standardi in določi se meja za SEJO raven.

Potek standardizacije in delo presojevalcev

Pred vsakim sestankom so presojevalci dobili tako imenovano nalogo seznanjenja z opisniki SEJO; to je naloga, pri kateri so posameznemu opisniku za neko zmožnost dodelili ustrezno raven (npr. opisnik za bralno razumevanje: *Bere precej samostojno, pri čemer način in hitrost branja prilagaja različnim besedilom in namenom ter selektivno uporablja priročnike in druge vire. Razpolaga z obsežnim besediščem, ki ga aktivira pri branju, težave pa mu lahko povzročajo manj pogosti idiomi.* – B2). Seznanjenje z opisniki in dobro poznavanje teh opisnikov sta nujni za določanje

ravni zahtevnosti posameznih testnih postavk pri neki izpitni nalogi. Na standardizacijskem srečanju presojevalci pregledajo korelacijo svojih ocen ravni z ravnmi opisnikov SEJO. Opisnikom, pri katerih so bile razlike večje od ene ravni, smo posvetili večjo pozornost in skušali ugotoviti razloge in utemeljitve za razhajanja. Po vsaki standardizaciji smo ugotovili, da so presojevalci pokazali dobro poznavanje opisnikov in ravni SEJO in so zato njihove presoje v postopku standardizacije izpitov zanesljive in veljavne.

Po opravljeni nalogi seznanjenja z opisniki so presojevalci prejeli naloge enega izpitnega roka in za vsako postavko predložili svojo presojo po obeh metodah. Nato so pregledali rezultate prvega kroga obeh metod (dodeljene ravni SEJO, korelacije) za konkretne izpitne naloge, pri tem pa so izmenjali mnenja o težavnosti in o SEJO ravneh za vsako posamezno postavko neke naloge. Ob tem so utemeljili tudi, zakaj so neko testno postavko umestili na neko določeno raven SEJO. Za obe metodi se je po prvem krogu izračunala še meja za raven (npr. B1) za posamezno zmožnost; ta meja je po prvem krogu bolj orientacijska in jo presojevalci uporabijo kot osnovo za umeščanje nalog v drugem krogu.

V drugem krogu so presojevalci ponovili postopek umeščanja vseh postavk na neko raven, pri tem pa so po svoji lastni presoji posamezni postavki lahko dodelili isto raven kakor v prvem krogu ali svojo oceno spremenili. V pomoč jim je bila klasična statistična analiza nalog in postavk dejansko že pisanega izpita. Na voljo so bili podatki o težavnosti in diskriminativnosti postavk, zanesljivosti izpitne pole, standardni deviaciji, minimalno in maksimalno doseženim številom točk, mediani, korelaciji dosežkov z oceno v srednji šoli in podatki o porazdelitvi kandidatov po doseženih točkah. Statistične analize so bile narejene na osnovi podatkov vseh kandidatov, ki so pisali izpit. Pri določanju meje smo upoštevali drugi krog presoj, združili obe metodi, opravili analize korelacij med presojevalci in analize s statističnimi vrednostmi in postavili dokončno mejo za neko raven. Presojevalci so na naslednjem sestanku uvodoma najprej pogledali rezultate drugega kroga in empirične podatke, diskutirali o njih in potrdili postavljeno mejo. Pri izpitih za odrasle nismo imeli statističnih podatkov o nalogah, saj je število kandidatov na izpitih prenizko za izdelavo statističnih izračunov, zato je delo presojevalcev temeljilo le na diskusiji in utemeljitvah dodeljene ravni glede na opisnike.

Za standardizacijo po metodi »benchmarking« so po nalogi seznanjenja z opisniki presojevalci prejeli okrog 20 izdelkov pisnega sporočanja kandidatov za vsako nalogo oziroma 20 primerov ustnih izpitov za vsako raven. Te izdelke so umestili v skladu s preglednicami Priročnika. Po opravljenem prvem krogu so presojevalci na sestanku vse pregledali in diskutirali o dodeljenih ravneh, jih utemeljevali in jih primerjali z ocenami, ki so jih dobili kandidati v skladu z merili za ocenjevanje na izpitu. Po skupni debati so presojevalci lahko spremenili svoje ocene. Pri določanju meje smo upoštevali drugi krog ocen ravni.

Gradivo za standardizacijo

Za vsako standardizacijsko srečanje posebej je koordinatorica projekta pripravila gradivo za presojevalce, ki je vključevalo SEJO opisnike za posamezno zmožnost, naloge z rešitvami in z navodili za ocenjevanje, posnetek (mp3) govornih besedil pri umeščanju nalog slušnega razumevanja, obrazec za metodo Basket in obrazec za metodo Angoff.

Pri razvrščanju nalog pisnega in ustnega sporočanja je gradivo obsegalo opisnike SEJO za posamezno zmožnost. Pri umeščanju nalog pisnega sporočanja so presojevalci v presojo dobili približno 20 pisnih izdelkov vsakega tipa naloge, za ustno komunikacijo pa približno 20 video posnetkov ustnega dela izpita za vsako raven. Žal za izpite za odrasle nismo dobili vzorcev ustnih izpitov, saj izpit opravlja malo kandidatov in snemanja ni bilo moč izvesti.

Presojevalci so se v fazi standardizacije seznanili tudi z vzorci Sveta Evrope in z ilustrativnimi primeri drugih izpitnih sistemov in jih pregledali. Gradivo za standardizacijski sestanek so prejeli po navadni ali e-pošti vsaj 14 dni pred sestankom ali pa že na poprejšnjem sestanku.

3.4 Validacija

Za zagotavljanje postopkovne, notranje in zunanje veljavnosti smo sledili predpisanim postopkom in zbirali dokumente in podatke o natančnosti in doslednosti rezultatov.

Redno smo ob vsaki aktivnosti spremljali, kako dobro presojevalci poznajo opisnike SEJO. Presojevalci so vedno pokazali zelo dobro poznavanje opisnikov in ravni, to pa je bistveno pomembno za veljavnost postopkov. Odločitve smo podprli s statističnimi izračuni doslednosti ocenjevanja posameznih presojevalcev (angl. *intra-judge consistency*), stopnje ujemanja med presojevalci (angl. *inter-judge consistency*), doslednosti odločitev o meji (angl. *decision consistency*) in standardne napake meje (angl. *standard error of the cut score*).

Za izračun zanesljivosti smo primerjali ocene presojevalcev s statističnimi podatki izpitov in ugotovili visoke korelacije. Gibale so se med $-0,77$ in $-0,92$ za metodo Basket in med $0,87$ in $0,99$ za metodo Angoff. Izračunali smo tudi stopnjo ujemanja med ocenami posameznih presojevalcev, ki se je gibala med $0,82$ in $0,96$ za metodo Basket in med $0,77$ in $0,98$ za metodo Angoff (koeficient alfa).

Za zagotavljanje zunanje veljavnosti receptivnih jezikovnih spretnosti (slušno in bralno razumevanje, poznavanje in raba jezika, poznavanje besedišča) smo se odločili za dve metodi (Basket in Angoff) postavljanja meje. Končno mejo smo postavili po primerjanju meja po obeh metodah.

Zagotavljanje veljavnosti produktivnih jezikovnih spretnosti (ustno in pisno sporočanje) je temeljilo na metodi *benchmarking*. Presojevalci so vzorce izdelkov in ustnih izpitov umeščali na ravni SEJO v skladu s preglednicama za pisanje in govorjenje iz Priročnika. Te presoje o ravneh smo potem primerjali z ocenami, ki so jih izdelki in izpiti dobili v skladu z merili za ocenjevanje na maturi. Za vsak izpit so bili izdelani primerjalni korelacijski grafi. Spremljali smo še stopnjo ujemanja med ocenami posameznih presojevalcev. Tudi te so bile visoke in so se gibale med $0,92$ in $0,99$ (ICC).

Ob tem smo posebno pozornost posvetili zbiranju reprezentativnega vzorca pisnih sestavkov in snemanju ustnih delov izpitov. Tudi pri postavljanju meja za ti dve dejavnosti smo po prvem krogu diskutirali in soočili mnenja o umestitvi na ravni in končno mejo postavili po drugem krogu.

4 REZULTATI STANDARDIZACIJE

4.1 Standardizacija splošne mature na osnovni ravni

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2013

Število kandidatov: 123

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 19

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog za bralno razumevanje je sodelovalo 9 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 171 ocen ravni postavk. Po metodi Basket so presojevalci polovico postavk (50 %) umestili na raven A2, 44 % postavk so umestili na raven B1, 6 % postavk pa na raven B2. Z metodo Angoff smo določali mejo A2/B1.

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen. Po metodi Basket bi kandidati za doseg B1 morali zbrati 18 točk od 19 možnih, v skladu z metodo Angoff pa 15 točk. Po primerjavi in združitvi obeh metod smo mejo za raven B1 postavili pri 16 točkah od 19 možnih (ali **84 % točk**). To raven je doseglo 66 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno matura v spomladanskem izpitnem roku 2013.

Standardizacija nalog slušnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2013

Število kandidatov: 123

Število nalog: 2 (prva naloga je skupna za kandidate obeh ravni)

Število testnih postavk: 16

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 10 presojevalcev. Po metodah Basket in Angoff smo zbrali 160 ocen ravni. Po metodi Basket so presojevalci veliko večino postavk postavili na raven 3 oziroma B1 (70 %), z ravnjo 2 oziroma A2 so ocenili 17,5 % postavk, z ravnjo 4 oziroma B2 pa 12,5 % postavk. Z metodo Angoff smo nato določali mejo A2/B1.

Določanje meje

Pri določanju končne meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni B1 morali zbrati 14 točk od 16 možnih, v skladu z metodo Angoff pa 12 točk. Po združitvi in primerjavi obeh metod smo mejo za raven B1 postavili pri 13 točkah. Kandidati, ki so zbrali vsaj 13 točk od 16 možnih (ali **80 % točk**), so dosegli raven B1. To raven je doseglo 90 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno matura na osnovni ravni v spomladanskem izpitnem roku 2013.

Standardizacija nalog poznavanja in rabe jezika

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2013

Število kandidatov: 123

Število nalog: 3

Število testnih postavk: 26

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 9 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 234 presoj o ravneh postavk. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk (57 %) postavili na raven 3 oziroma B1, 13 % na raven A2 in 30% na raven B2. Z metodo Angoff smo določali mejo A2/B1.

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen. Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni B1 morali zbrati 18 točk od 26 možnih, v skladu z metodo Angoff pa 16 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B1 postavili pri 17 točkah od 26 možnih (ali **65 % točk**). To raven je doseglo 67 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na osnovni ravni v spomladanskem izpitnem roku 2013.

Standardizacija nalog pisnega sporočanja

Del A – krajši pisni sestavek (120–150 besed)

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2015

Število kandidatov: 117

Možno število točk: 15

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 10 presojevalcev, ki so umeščali 19 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili na izpitu ocenjeni z ocenami od 5 do 13,5 točk. Po metodi »benchmarking« smo v skladu s SEJO lestvico za pisanje (Priočnik, tabela C3) za vsak izdelek zbrali 60 ocen ravni za globalno SEJO raven, obseg, koherentnost, pravilnost, opis in za argumentacijo. Presojevalci so se odločali predvsem za ravni 2 (A2) in 3 (B1).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog umeščanja. Zbrane presoje o ravneh po opisnikih SEJO smo primerjali z ocenami, ki so jih ti izdelki dobili na izpitu, in ugotovili, da je meja za doseg ravni B1 10,5 točke od 15 možnih (ali **70 % točk**). Izdelki z 10,5 točke (izdelki, ki so od nekega ocenjevalca na splošni maturi dobili 10, od drugega pa 11 točk) so bili po mnenju presojevalcev izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B1. To raven je doseglo 88 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na osnovni ravni v spomladanskem izpitnem roku 2015.

Del B – daljši pisni sestavek (220–250 besed)

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2015

Število kandidatov: 117

Možno število točk: 20

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 10 presojevalcev, ki so umeščali 25 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili na izpitu ocenjeni z ocenami od 4 do 13,5 točk. Po metodi »benchmarking« smo v skladu s SEJO lestvico za pisanje (Priročnik, tabela C3) za vsak izdelek zbrali 60 ocen ravni za globalno SEJO raven, obseg, koherentnost, pravilnost, opis in za argumentacijo. Presojevalci so se odločali za ravni 2 (A2), 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog umeščanja. Zbrane presoje o ravneh po opisnikih SEJO smo primerjali z ocenami, ki so jih ti izdelki prejeli na izpitu, in ugotovili, da je meja za dosego ravni B1 10 točk od 20 možnih (ali **50 % točk**). Izdelki, ocenjeni s 10 točkami, so po mnenju presojevalcev že ustrezali opisnikom za raven B1. To raven je doseglo 80 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na osnovni ravni v spomladanskem izpitnem roku 2015.

Standardizacija govorjenja

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2015

Število kandidatov: 117

Možno število točk: 20

Opis postopka

Vzorci simulacij ustnih izpitov smo snemali na šestih gimnazijah v različnih krajih Slovenije spomladi 2015, s kandidati, ki so junija istega leta opravljali maturitetni izpit. Za standardizacijo smo izbrali 14 vzorcev ustnih izpitov. Izpiti so bili ocenjeni z ocenami od 10 do 18 točk. V postopku standardizacije je sodelovalo 10 presojevalcev. Po metodi »benchmarking« smo v skladu s SEJO lestvico za govorjenje (Priročnik, preglednica C1) za vsak vzorec zbrali 60 ocen ravni za globalno SEJO raven, obseg, pravilnost, tekočnost, interakcijo in za koherentnost. Presojevalci so se odločali predvsem za ravni 2 (A2) in 3 (B1).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog umeščanja. Zbrane presoje o ravneh po opisnikih SEJO smo primerjali z ocenami, ki so jih kandidati prejeli na simulaciji izpita, in ugotovili, da je meja za dosego ravni B1 15 točk od 20 možnih (ali **75 % točk**). Ustni izpiti, ocenjeni s 15 točkami, so bili po mnenju presojevalcev mejni vzorci, ki so ustrezali opisnikom za raven B1. To raven je v spomladanskem izpitnem roku 2015 doseglo 94 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na osnovni ravni.

4.2 Standardizacija splošne mature na višji ravni

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2012

Število kandidatov: 34

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 19

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog za bralno razumevanje je sodelovalo 9 presojevalcev. Za določanje SEJO ravni smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 171 ocen ravni postavk. Po metodi Basket so presojevalci več kot polovico postavk (67 %) umestili na raven B1, 32 % na raven B2 in 1 % na raven C1. Z metodo Angoff smo določali mejo A2/B1.

Določanje meje

Za mejo za raven B1 bi v skladu z metodo Basket kandidati morali zbrati 12,7 točk, v skladu z metodo Angoff pa 12,6 točk. Po primerjanju obeh mej in po razpravi smo za raven B1 postavili pri 12 točkah od 19 možnih (ali **63 % točk**). To raven so dosegli vsi kandidati, ki so opravljali splošno maturo na višji ravni v spomladanskem izpitnem roku 2012.

Standardizacija nalog slušnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2013

Število kandidatov: 23

Število nalog: 2 (prva naloga je skupna za kandidate obeh ravni)

Število testnih postavk: 16

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 10 presojevalcev. Po metodah Basket in Angoff smo zbrali 190 ocen ravni. Po metodi Basket so presojevalci veliko večino postavk postavili na raven 3 oziroma B1 (70 %), z ravnjo 2 oziroma A2 so ocenili 6 % postavk, z oceno 4 oziroma B2 pa 24 % postavk. Z metodo Angoff smo nato določali mejo A2/B1.

Določanje meje

Pri določanju končne meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen.

Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni B1 morali zbrati 12 točke od 16 možnih točk, v skladu z metodo Angoff pa 11 točke. Po primerjavi rezultatov obeh metod smo mejo za raven B1 postavili pri 11 točkah. Kandidati, ki so zbrali vsaj 11 točk od 16 možnih (ali **68 % točk**), so dosegli raven B1. To raven so dosegli vsi kandidati, ki so opravljali splošno maturo na višji ravni v spomladanskem izpitnem roku 2013.

Standardizacija nalog poznavanja in rabe jezika

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2013

Število kandidatov: 23

Število nalog: 3

Število testnih postavk: 26

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 9 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 234 ocen ravni postavk. Po metodi Basket so presojevalci malo več kot pol postavk (55 %) postavili na raven 3 oziroma B1 in 45 % postavk na raven B2. Z metodo Angoff smo določali mejo dve meji: A2/B1 in B1/B2.

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen. Po metodi Basket bi kandidati za dosego ravni B1 morali zbrati 14 točk od 26 možnih, v skladu z metodo Angoff pa 11 točk. Po združitvi obeh metod in diskusiji smo mejo za raven B1 postavili pri 12 točkah od 26 možnih (ali **46 % točk**). To raven so dosegli vsi kandidati, ki so opravljali splošno maturo na višji ravni v spomladanskem izpitnem roku 2013.

Za dosego ravni B2 bi kandidati po metodi Basket morali zbrati 26 točk, v skladu z metodo Angoff pa 18 točk. Po združitvi obeh metod in diskusiji smo mejo za raven B2 postavili pri 22 točkah od 26 možnih (ali **85 % točk**). To raven je doseglo 35 % kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na višji ravni v spomladanskem izpitnem roku 2013.

Standardizacija nalog pisnega sporočanja

Del A – krajši pisni sestavek (120–150 besed)

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2015

Število kandidatov: 28

Možno število točk: 15

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 9 presojevalcev, ki so umeščali 17 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili na izpitu ocenjeni z ocenami od 10 do 15 točk. Po metodi »benchmarking« smo v skladu s SEJO lestvico za pisanje (Priročnik, tabela C3) za vsak izdelek zbrali 54 ocen ravni za globalno SEJO raven, obseg, koherentnost, pravilnost, opis in za argumentacijo. Presojevalci so se odločali predvsem za ravni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za ravni B1 in B2 smo upoštevali drugi krog umeščanja. Zbrane presoje o ravneh po opisnikih SEJO smo primerjali z ocenami, ki so jih izdelki dobili na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B1 10 točk od 15 možnih (ali **67 % točk**). Izdelki, ki so na izpitu dobili 10 točk, so bili po mnenju presojevalcev izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B1. To raven je doseglo 96 % kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na višji ravni v spomladanskem izpitnem roku leta 2015.

Mejo za raven B2 smo določili pri 13,5 točkah od 15 možnih (ali **90 % točk**). Izdelki, ki so na izpitu dobili 13,5 točk, so po mnenju presojevalcev že ustrezali opisnikom za raven B2. To raven je doseglo 32 % kandidatov, ki so opravljali splošno maturo na višji ravni v spomladanskem izpitnem roku leta 2015.

Del B – daljši pisni sestavek (220–250 besed)

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2015

Število kandidatov: 28

Možno število točk: 20

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 9 presojevalcev, ki so umeščali 20 vzorcev izdelkov kandidatov spomladanskega izpitnega roka. Izdelki so bili na izpitu ocenjeni z ocenami od 9 do 19 točk. Po metodi »benchmarking« smo v skladu s SEJO lestvico za pisanje (Priročnik, tabela C3) za vsak izdelek zbrali 54 ocen ravni za globalno SEJO raven, obseg, koherentnost, pravilnost, opis in za argumentacijo. Presojevalci so se odločali predvsem za ravni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za ravni B1 in B2 smo upoštevali drugi krog umeščanja. Zbrane presoje o ravneh po opisnikih SEJO smo primerjali z ocenami, ki so jih izdelki dobili izpitu, in ugotovili, da je meja za dosego ravni B1 10 točk od 20 možnih (ali **50 % točk**). Izdelki, ki so bili na splošni maturi ocenjeni z najmanj 10 točkami, so bili po mnenju presojevalcev izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B1. To raven je doseglo 96 % vseh kandidatov, ki so opravljali splošno matura na višji ravni v spomladanskem izpitnem roku 2015.

Mejo za raven B2 smo določili pri 17 točkah od 20 možnih (ali **85 % točk**). Izdelki s 17 točkami so po mnenju presojevalcev že ustrezali opisnikom za raven B2. To raven je doseglo 45 % kandidatov, ki so opravljali splošno matura na višji ravni v spomladanskem izpitnem roku leta 2015.

Standardizacija govorjenja

Izpit: splošna matura, spomladanski izpitni rok 2015

Število kandidatov: 28

Možno število točk: 20

Opis postopka

Vzorci simulacij ustnih izpitov smo snemali na šestih gimnazijah v različnih krajih Slovenije spomladi 2015, s kandidati, ki so junija istega leta opravljali maturitetni izpit. Za standardizacijo smo izbrali 14 vzorcev ustnih izpitov. Izpiti so bili ocenjeni z ocenami od 12 do 20 točk. V postopku standardizacije je sodelovalo 9 presojevalcev. Po metodi »benchmarking« smo v skladu s SEJO lestvico za govorjenje (Priročnik, preglednica C1) za vsak vzorec zbrali 48 ocen ravni za globalno SEJO raven, obseg, pravilnost, tekočnost, interakcijo in za koherentnost. Presojevalci so se odločali predvsem za ravni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za ravni B1 in B2 smo upoštevali drugi krog umeščanja. Zbrane ocene po opisnikih SEJO smo primerjali z ocenami, ki so jih kandidati prejeli na simulaciji ustnih izpitov, in ugotovili, da je meja za dosego ravni B1 15 točk od 20 možnih (ali **75 % točk**). Ustni izpiti, ocenjeni s 15 točkami, so po mnenju presojevalcev ustrezali opisnikom za raven B1. To raven so v spomladanskem izpitnem roku 2015 dosegli vsi kandidati, ki so opravljali ustni izpit iz francoščine v okviru splošne mature na višji ravni.

Mejo za raven B2 smo določili pri 19 točkah od 20 možnih (ali **95 % točk**). Ustni izpiti, ocenjeni z vsaj 19 točkami, so po mnenju presojevalcev ustrezali opisnikom za raven B2. To raven je v spomladanskem izpitnem roku 2015 doseglo 86 % kandidatov, ki so opravljali ustni izpit iz francoščine v okviru splošne mature na višji ravni.

4.3 Standardizacija izpita za odrasle na osnovni ravni

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: francoščina za odrasle, izpitni komplet 011

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 20

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog za bralno razumevanje je sodelovalo 9 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 180 ocen ravni postavk. Po metodi Basket so presojevalci več kot polovico postavk (67 %) umestili na raven A2, 33 % postavk pa na raven B1. Z metodo Angoff smo določali mejo A2.

Določanje meje

Pri določanju meje za raven A2 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen. Po metodi Basket bi kandidati za dosego B1 morali zbrati 14 točk od 20 možnih, v skladu z metodo Angoff pa 12 točk. Po primerjavi obeh metod smo mejo za raven A2 postavili pri 13 točkah od 20 možnih (ali **65 % točk**).

Standardizacija nalog slušnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: francoščina za odrasle, izpitni komplet 011

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 19

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 9 presojevalcev. Po metodah Basket in Angoff smo zbrali 171 ocen ravni postavk. Po metodi Basket so presojevalci veliko večino postavk postavili na raven 2 oziroma A2 (66 %), preostalih 34 % postavk pa so postavili na raven 3 oziroma B1. Z metodo Angoff smo nato določali mejo A1/A2.

Določanje meje

Pri določanju končne meje za raven A2 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen. Po metodi Basket bi kandidati za dosego ravni A2 morali zbrati 12 točk od 19 možnih, v skladu z metodo Angoff pa 10 točk. Po združitvi in primerjavi obeh metod smo mejo za raven A2 postavili pri 11 točkah. Kandidati, ki so zbrali vsaj 11 točk od 19 možnih (ali **58 % točk**), so dosegli raven A2.

Standardizacija nalog poznavanja in rabe jezika

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: francoščina za odrasle, izpitni komplet 011

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 20

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 9 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 180 presoj o ravneh postavk. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk (61 %) postavili na raven 3 oziroma B1, 27 % na raven A2 in 12% na raven B2. Z metodo Angoff smo določali mejo A2/B1.

Določanje meje

Pri določanju meje za raven A2 smo imeli podatke samo po metodi Basket. Po tej metodi bi kandidati za doseg ravni A2 morali zbrati 5 točk od 20 možnih (ali **25 % točk**).

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen. Po metodi Basket bi kandidati za doseg ravni B1 morali zbrati 17 točk od 20 možnih, v skladu z metodo Angoff pa 14 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B1 postavili pri 16 točkah od 20 možnih (ali **80 % točk**).

Standardizacija nalog pisnega sporočanja

Del A – krajši pisni sestavek (100–120 besed)

Izpit: francoščina za odrasle

Možno število točk: 12

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 9 presojevalcev, ki so umeščali 11 vzorcev izdelkov kandidatov. Izdelki so bili na izpitih ocenjeni z ocenami od 8 do 12 točk. Po metodi »benchmarking« smo v skladu s SEJO lestvico za pisanje (Priročnik, tabela C3) za vsak izdelek zbrali 54 ocen ravni za globalno SEJO raven, obseg, koherentnost, pravilnost, opis in za argumentacijo. Presojevalci so se odločali predvsem za ravni 2 (A2) in 3 (B1).

Določanje meje

Za določanje meje A2 žal nismo imeli na voljo dovolj vzorcev izdelkov, da bi določili najmanjše število točk, ki so potrebne za doseg ravni. Glede na merila za ocenjevanje izdelkov in presoje o izdelkih, ki smo jih obravnavali, ocenjujemo, da je najmanjše število točk za doseg ravni A2 6 od 12 možnih (ali **50 % točk**).

Pri določanju meje za raven B1 smo upoštevali drugi krog umeščanja. Zbrane presoje o ravneh po opisnikih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za doseg ravni B1 9,5 točke od 12 možnih (ali **79 % točk**). Izdelki z 9,5 točke (izdelki, ki so od nekega ocenjevalca dobili 9, od drugega pa 10 točk) so bili po mnenju presojevalcev izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B1.

Standardizacije govorenja žal nismo mogli izvesti, ker nismo dobili vzorcev ustnih izpitov.

4.4 Standardizacija izpita za odrasle na višji ravni

Standardizacija nalog bralnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: francoščina za odrasle, izpitni komplet 011

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 16

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog za bralno razumevanje je sodelovalo 10 presojevalcev. Za določanje SEJO ravni smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 160 ocen ravni postavk. Po metodi Basket so presojevalci 21 % postavk umestili na raven B1, 61 % na raven B2 in 18 % na raven C1. Z metodo Angoff smo določali mejo B1/B2.

Določanje meje

Za mejo za raven B2 bi v skladu z metodo Basket kandidati morali zbrati 13 točk, v skladu z metodo Angoff pa 11 točk. Po primerjanju obeh mej in po razpravi smo mejo za raven B2 postavili pri 12 točkah od 16 možnih (ali **75 % točk**).

Standardizacija nalog slušnega razumevanja

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: francoščina za odrasle, izpitni komplet 011

Število nalog: 2

Število testnih postavk: 18

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 9 presojevalcev. Po metodah Basket in Angoff smo zbrali 162 ocen ravni postavk. Po metodi Basket so presojevalci 31 % postavk umestili na raven B1, 65 % na raven B2 in 4 % na raven C1. Z metodo Angoff smo določali mejo B1/B2..

Določanje meje

Za mejo za raven B2 bi v skladu z metodo Basket kandidati morali zbrati 17 točk, v skladu z metodo Angoff pa 12 točk. Po primerjanju obeh mej in po razpravi smo mejo za raven B2 postavili pri 14 točkah od 18 možnih (ali **77 % točk**).

Standardizacija nalog poznavanja in rabe jezika

Osnovni podatki o izpitu/nalogah

Izpit: francoščina za odrasle, izpitni komplet 011

Število nalog: 3

Število testnih postavk: 35

Opis postopka

Pri standardizaciji nalog je sodelovalo 9 presojevalcev. Za določanje ravni zahtevnosti smo uporabili metodi Basket in Angoff; za vsako od metod smo zbrali 315 ocen ravni postavk. Po metodi Basket so presojevalci večino postavk

(58 %) postavili na raven 4 oziroma B2, 39 % postavk na raven B1 in 3 % postavk na raven C1. Z metodo Angoff smo določali mejo B1/B2.

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog ocen, združili obe metodi in primerjali zanesljivost ocen. Po metodi Basket bi kandidati za dosego ravni B2 morali zbrati 34 točk od 35 možnih, v skladu z metodo Angoff pa 23 točk. Po združitvi obeh metod smo mejo za raven B2 postavili pri 28 točkah od 35 možnih (ali **80 % točk**).

Standardizacija nalog pisnega sporočanja

Del A – krajši pisni sestavek (100–120 besed)

Izpit: francoščina za odrasle

Možno število točk: 13

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 9 presojevalcev, ki so umeščali 17 vzorcev izdelkov kandidatov. Izdelki so bili na izpitih ocenjeni z ocenami od 7 do 13 točk. Po metodi »benchmarking« smo v skladu s SEJO lestvico za pisanje (Priročnik, tabela C3) za vsak izdelek zbrali 54 ocen ravni za globalno SEJO raven, obseg, koherentnost, pravilnost, opis in za argumentacijo. Presojevalci so se odločali predvsem za ravni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog umeščanja. Zbrane presoje o ravneh po opisnikih SEJO smo primerjali z ocenami izdelkov na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B2 11 točk od 13 možnih (ali **85 % točk**). Izdelki, ki so bili na izpitu ocenjeni z 11 točkami, so bili po mnenju presojevalcev izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B2.

Del B – daljši pisni sestavek (180–220 besed)

Izpit: francoščina za odrasle

Možno število točk: 18

Opis postopka

V postopku standardizacije je sodelovalo 9 presojevalcev, ki so umeščali 21 vzorcev izdelkov kandidatov. Izdelki so bili ocenjeni z ocenami od 8 do 18 točk. Po metodi »benchmarking« smo v skladu s SEJO ocenjevalno lestvico za pisanje za vsak izdelek zbrali 54 ocen za globalno SEJO raven, obseg, koherentnost, pravilnost, opis in za argumentacijo. Presojevalci so se odločali predvsem za ravni 3 (B1) in 4 (B2).

Določanje meje

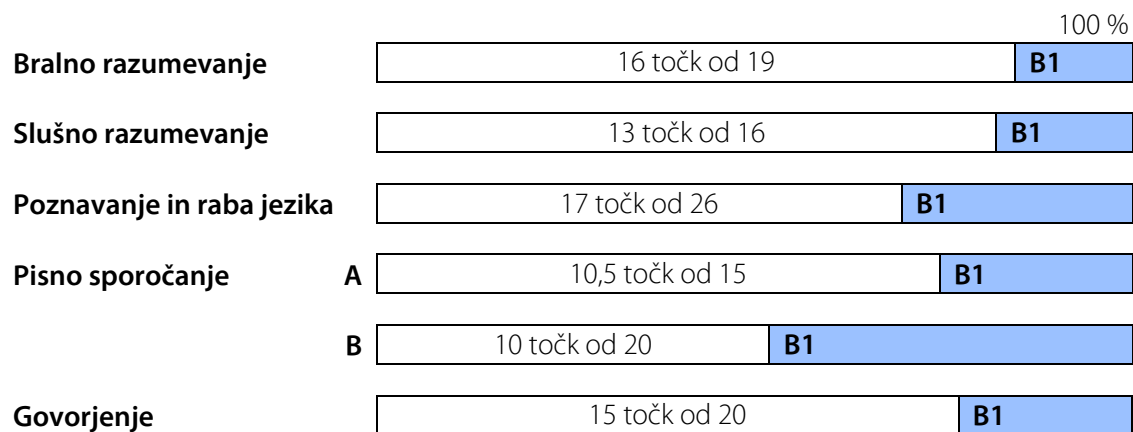
Pri določanju meje za raven B2 smo upoštevali drugi krog umeščanja. Zbrane presoje o ravneh po opisnikih SEJO smo primerjali z ocenami, ki so jih izdelki dobili na izpitu in ugotovili, da je meja za dosego ravni B2 15 točk od 18 možnih (ali **83 % točk**). Izdelki, ki so bili ocenjeni z najmanj 15 točkami, so bili po mnenju presojevalcev izdelki, ki so ustrezali opisnikom za raven B2.

Standardizacije govorjenja žal nismo mogli izvesti, ker nismo dobili vzorcev ustnih izpitov.

5 POVZETEK PO IZPITIH IN PO DELIH

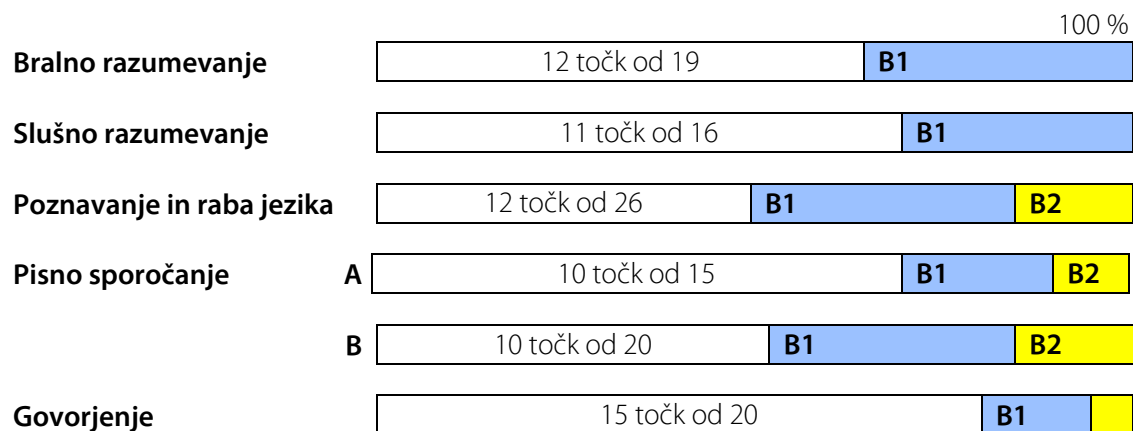
Francoščina na splošni maturi na osnovni ravni

Izpitna pola	Bralno razumevanje	Slušno razumevanje	Poznavanje in raba jezika	Pisno sporočanje	Govorjenje
Število nalog in testnih postavk	2 nalogi, 19 postavk	2 nalogi, 16 postavk	3 naloge, 26 postavk	2 dela: A – krajši sestavek B – daljši sestavek	3 naloge
Število kandidatov/vzorcev	123	123	123	A – 19 B – 25	14
Število možnih točk	19	16	26	35 (15 + 20)	20
Delež pri končni oceni	20 %	15 %	15 %	30 % (10 % + 20 %)	20 %
Najmanjše število točk in odstotnih točk za dosego ravni B1	16 84 %	13 80 %	17 65 %	A – 10,5 (70 %) B – 10 (50 %) Skupaj 55 %	15 75 %
Delež kandidatov na B1	66 %	90 %	67 %	A – 88 % B – 80 %	94 %
Zanesljivost določanja meje	α Basket = 0,95 α Angoff = 0,98	α Basket = 0,90 α Angoff = 0,93	α Basket = 0,96 α Angoff = 0,98	A – 0,95 (ICC) B – 0,96 (ICC)	0,96 (ICC)

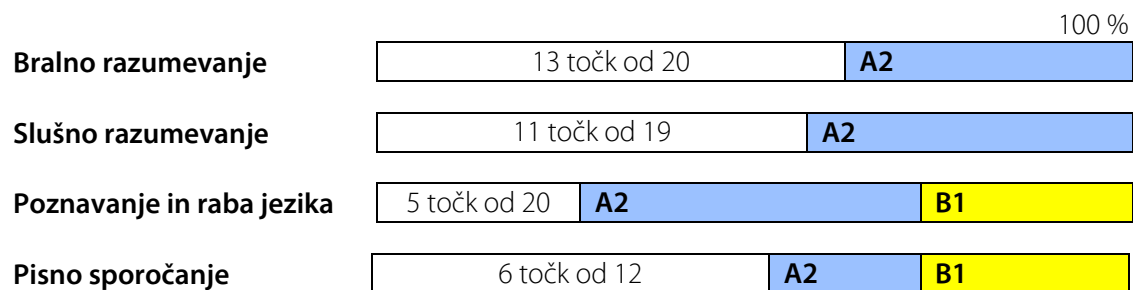
Francoščina na splošni maturi na višji ravni

Izpitna pola	Bralno razumevanje	Slušno razumevanje	Poznavanje in raba jezika	Pisno sporočanje	Govorjenje
Število nalog in testnih postavk	2 nalogi, 19 postavk	2 nalogi, 16 postavk	3 naloge, 26 postavk	2 dela: A – krajši sestavek B – daljši sestavek	3 naloge
Število kandidatov/vzorcev	34	23	23	A – 17 B – 20	14
Število možnih točk	19	16	26	35 (15 + 20)	20
Delež pri končni oceni	20 %	15 %	15 %	30 % (10 % + 20 %)	20 %
Najmanjše število točk in odstotnih točk za dosego ravni B1	12 63 %	11 68 %	12 46 %	A – 10 (67 %) B – 10 (50 %) Skupaj 55 %	15 75 %
Delež kandidatov na B1	100 %	100 %	100 %	A – 96 % B – 96 %	96 %
Zanesljivost določanja meje	α Basket = 0,92 α Angoff = 0,96	α Basket = 0,92 α Angoff = 0,91	α Basket = 0,86 α Angoff = 0,98	A – 0,95 (ICC) B – 0,96 (ICC)	0,98 (ICC)

Francoščina za odrasle na osnovni ravni

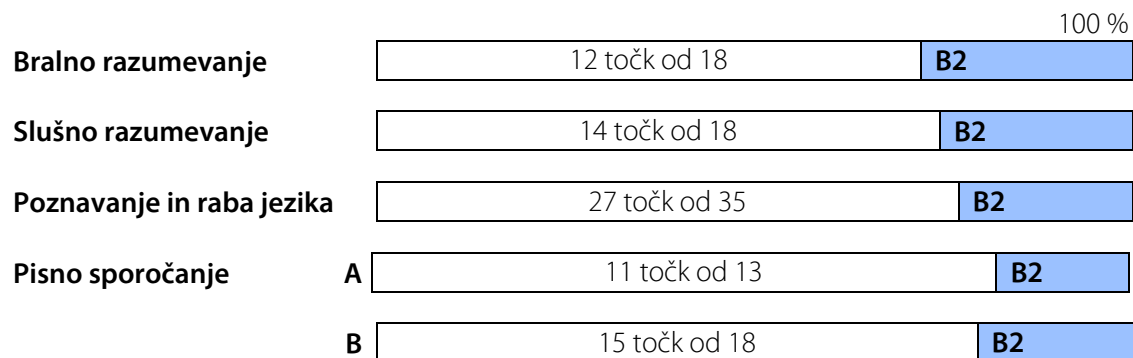
Izpitna pola	Bralno razumevanje	Slušno razumevanje	Poznavanje in raba jezika	Pisno sporočanje	Govorjenje
Število nalog in testnih postavk	2 nalogi, 20 postavk	2 nalogi, 19 postavk	2 naloge, 20 postavk	Vodeni sestavek	3 naloge
Število kandidatov/vzorcev				11	/
Število možnih točk	20	19	20	12	13
Delež pri končni oceni	20 %	20 %	20 %	20 %	20%
Najmanjše število točk in odstotnih točk za dosego ravni A2	13 65 %	11 58 %	5 25 %	6 50 %	/
Zanesljivost določanja meje	α Basket = 0,82 α Angoff = 0,77	α Basket = 0,92 α Angoff = 0,94	α Basket = 0,95	0,92 (ICC)	/

Govorjenja nismo standardizirali, ker nismo dobili vzorcev ustnih izpitov.

Francoščina za odrasle na višji ravni

Izpitna pola	Bralno razumevanje	Slušno razumevanje	Poznavanje in raba jezika	Pisno sporočanje	Govorjenje
Število nalog in testnih postavk	2 nalogi, 18 postavk	2 nalogi, 18 postavk	3 naloge, 35 postavk	2 dela: A – krajši sestavek B – daljši sestavek	3 naloge
Število kandidatov/vzorcev				A – 17 B – 21	/
Število možnih točk	18	19	27	31 (13 + 18)	21
Delež pri končni oceni	20 %	15 %	20 %	25 % (10 % + 15 %)	20 %
Najmanjše število točk in odstotnih točk za doseg ravni B2	12 75 %	14 77 %	28 80 %	A – 11 (85 %) B – 15 (83 %) Skupaj 84 %	/
Zanesljivost določanja meje	α Basket = 0,82 α Angoff = 0,82	α Basket = 0,92 α Angoff = 0,96	α Basket = 0,93 α Angoff = 0,96	A – 0,99 (ICC) B – 0,98 (ICC)	/

Govorjenja nismo standardizirali, ker nismo dobili vzorcev ustnih izpitov.

Končne skupne meje po posameznih izpitih

Preglednica spodaj prikazuje ravni in mejne vrednosti za doseg SEJO ravni po posameznih izpitih in delih izpita.

Deli izpita	Splošna matura – osnovna raven B1	Splošna matura – višja raven B1	Odrasli – osnovna raven A2	Odrasli – višja raven B2
Branje	84 % točk	63 % točk	65 % točk	75 % točk
Poznavanje in raba jezika	65 % točk	46 % točk	25 % točk	80 % točk
Poslušanje	80 % točk	68 % točk	58 % točk	77 % točk
Pisanje	55 % točk	55 % točk	50 % točk	84 % točk
Govorjenje	75 % točk	75 % točk	ni standardizirano	ni standardizirano
Končna skupna meja ob upoštevanju kompenzacijske metode	70 % točk	60 % točk	50 % točk	80 % točk

Za izračun končne skupne meje se uporabi kompenzacijska metoda – vsak del izpita v končni skupni meji predstavlja delež, kot ga določa izpitni katalog.

6 ZAKLJUČEK

Z umestitvijo slovenskih izpitov iz francoščine v SEJO je bil dosežen glavni cilj projekta. V skladu z mednarodno sprejetimi metodami smo ugotovili in empirično potrdili, na katero mednarodno primerljivo stopnjo znanja se uvrščajo nacionalni izpiti. Naš cilj je, da vsem, ki izpite opravijo, olajšamo mobilnost in obenem tudi povratno vplivamo na poučevanje in učenje tujih jezikov v Sloveniji.

Posebej pa velja opozoriti, da prag za uspešno opravljene izpite ni enak pragu za dosego ravni po SEJO.

6.1 Ugotovitve

Na podlagi rezultatov smo zabeležili še nekaj ugotovitev.

Osnovna in višja raven na maturi

Predvsem v postopku postavljanja standardov za bralno in slušno razumevanje ter za poznavanje in rabo jezika smo ugotovili, da oba izpita preverjata znanje in zmožnosti kandidatov na ravni B1, pa kljub temu nista enaka. Na razliko med izpitoma kažejo tudi različne meje za dosego ravni B1, ki smo jih postavili v projektu.

Če primerjamo oba izpita, lahko ugotovimo, da v obeh prevladujejo testne postavke na ravni B1. Na osnovni ravni je ob prevladujočih postavkah na ravni B1 26 % postavk na ravni A2 in 16 % postavk na ravni B2. Na višji ravni je postavk na ravni A2 le 2 %, 34 % postavk pa so presojevalci postavili na raven B2.

V postopku postavljanja standardov smo ugotovili, da je kar nekaj pisnih izdelkov in ustnih izpitov na višji ravni že ustrezalo opisnikom za raven B2, pa tudi v izpitni poli poznavanja in rabe jezika smo postavili dve meji: za raven B1 in B2. Vendar pa je populacija, ki opravlja izpit na višji ravni, zelo majhna in homogena, kar se odraža tudi v manjši zanesljivosti izpitnih pol.

Trenutno izpit na višji ravni ne vsebuje dovolj postavk, da bi znanje kandidatov preverjali na dveh ravneh zahtevosti. Če bi z izpitom na višji ravni želeli zanesljivo in veljavno preveriti znanje tudi na ravni B2, bi moral biti ta obsežnejši in bi moral vključevati več testnih postavk na tej ravni.

6.2 Priporočila

1 Predtestiranje nalog

Po načelih dobre prakse testiranja znanja naj bi sestavljavci v pripravo izpitnih nalog vključili tudi fazo pilotiranja in/ali predtestiranja. V tej fazi sestavljavci dobijo pomembne informacije o težavnosti in zanesljivosti izpitnih postavk, nalog in izpitne pole v celoti, pa tudi o izvedbi testiranja. Faza predtestiranja je tako ena pomembnejših faz in nedvomno nepogrešljiva pri vseh izpitih, še toliko bolj pri izpitih z visoko pomembnostjo, kakor je splošna matura.

Brez predtestiranja je veliko težje zagotoviti konstantnost ravni zahtevnosti nekega izpita in trditi, da je neki izpit na neki določeni ravni, zato bi bilo treba sistemsko urediti predtestiranje ali pilotiranje izpitnih nalog. Trenutno je raven zahtevnosti na vsakem izpitnem roku preveč odvisna od sestavljavcev izpita, ki o nalogah pred izvedbo izpitov nimajo empiričnih podatkov. Z uvedbo predtestiranja ali pilotiranja bi zagotovili lažjo primerljivost, popolnejšo analizo izpitnih nalog in večjo zanesljivost.

2 Certificiranje pridobljenega znanja

Da bi slovenskim kandidatom omogočili mednarodno primerljivost njihovega znanja in lažjo mobilnost, predlagamo, da kandidati, ki opravijo izpit iz francoščine in na izpitu dosežejo potrebno število odstotnih točk, dobijo certifikat o doseženi SEJO ravni.

Pobuda po certificiranju pridobljenega znanja je v skladu tudi z *Resolucijo o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018* (str. 24, točka 2.1.6), ki jo je na seji dne 15. 7. 2013 sprejel Državni zbor RS.

3 Konstantno spremljanje rezultatov projekta

Za zagotavljanje veljavnosti rezultatov projekta je nujno konstantno spremljanje podatkov o izpitih (zanesljivost, veljavnost, težavnost), upoštevanje SEJO opisnikov pri sestavi izpitnih nalog, enotno usposabljanje zunanjih ocenjevalcev in izpraševalcev na ustnih izpitih in ponovitev postopka umeščanja na nekaj let, še posebno če se spremeni struktura izpita.

Literatura

Bitenc Peharc S., Tratnik A. 2014. Zaključno poročilo o umestitvi nacionalnih izpitov iz angleščine v Skupni evropski jezikovni okvir. Ljubljana, Državni izpitni center.

Cizek, G. J. (ur.). 2001. Setting Performance Standards, Concepts, Methods, and Perspectives. Mahwah, New Jersey, London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Cizek, G. J. & M. B. Bunch. 2007. Standard Setting, A Guide to Establishing and Evaluating Performance Standards on Tests. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.

The Council of Europe. 2009. Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: learning, Teaching, Assessment (CEFR). A Manual. Strasbourg: Language Policy Division.

The Council of Europe. 2004. A Reference Supplement. Strasbourg: Language Policy Division.

The Council of Europe. 2001. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Council of Europe, Modern Languages Division, Strasbourg.